

EUROOPA KOHTU OTSUS
13. märts 1979*

Märksõnad

1. Koguselised piirangud – Samaväärse toimega meetmed – Keeld – Kriteeriumid
(EMÜ asutamislepingu artikkel 30)
2. Koguselised piirangud – Samaväärse toimega meetmed – Kinnitatud miinimumhind – Kohaldamine ilma vahet tegemata riiklike ja imporditud kaupade vahel – Imporditud toodete madalam omahind – Jaehinnale mõju avaldamise takistamine – Keeld – Kinnitatud miinimumhinna nõudest vabastamine ja kohaldamise ajutine iseloom – Põhjenduse puudumine
(EMÜ asutamislepingu artikkel 30)
3. Riigiabi – Miinimumhinnad – Kinnitamine riikliku ametiasutuse poolt jaemüügiks – Ainult tarbijatele kulused põhjustav koormis – Abi puudumine
(EMÜ asutamislepingu artikkel 92)

Kohtuasjas 82/77,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Amsterdami Gerechthof'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada selles kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

MADALMAADE KUNINGRIIGI RIIKLIK MINISTEERIUM

ja

JACOBUS PHILIPPUS VAN TIGGELE, Maasdami (Madalmaad) elanik,

eelotsust kõnealuse asutamislepingu artiklite 30 kuni 37 ja 92 kuni 94 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed M. Sørensen ja G. Bosco, kohtunikud A. M. Donner, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O'Keefe,

kohtujurist: F. Capotorti,
kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

Põhjendused

1. Amsterdami Gerechthshof esitas oma 30. juuni 1977. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 5. juulil, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks küsimust, mis puudutavad liikmesriikidevahelises kaubavahetuses koguseliste piirangute kaotamist käsitlevate asutamislepingu artiklite 30 kuni 37 ning riigiabi käsitlevate asutamislepingu artiklite 92 kuni 94 tõlgendamist.

2. Need küsimused kerkisid veini ja kangete alkoholsete jookide kaupmehe vastu algatatud kriminaalmenetluse käigus, kõnealust kaupmeest süüdistatakse selles, et ta on müünud alkoholseid jooke hinnaga, mis on madalam Produktschap voor Gedistilleerde Drankeni poolt 18. detsembri 1975. aasta kuningliku dekreeidi (Staatsblad nr 746) alusel kinnitatud miinimumhindadest.

3. Majandusministri poolt 19. detsembril 1975. aastal kinnitatud 17. detsembri 1975. aasta Produktschapi määrusega destilleeritud alkoholsete jookide hindade kohta kehtestatakse riigisiseseks jaemüügiks miinimumhinnad, mis määratakse eri destilleeritud jookide jaoks kindlaks erineval viisil.

4. Uue ja vananenud alkoholse kadakajoogi puhul arvutatakse miinimumhind valmistaja ühtse hinnakataloogi alusel, sellele alushinnale lisatakse 0,60 floriini suurune juurdehindlus ning käibemaks, seejuures ei või see hind olla madalam kindlaksmääratud väärtusest 11,25 floriini liitri kohta.

5. Vananenud alkoholse kadakajoogi kindlaksmääratud miinimumhind on 11,25 floriini liitri kohta.

6. Muude destilleeritud alkoholsete jookide miinimumhinnaks on tegelik ostuhind, millele on liidetud käibemaks.

7. Määruse artikli 7 kohaselt suurendati esialgselt 11,25 floriini suurust miinimumhinda kulude suurenemise tõttu 11,70 floriinini.

8. Artikliga 8 lubatakse Produktschupil teha määruse sätete kohaldamisel erandeid teatavate juhtude või olukordade puhul.

9. 18. detsembri 1975. aasta kuningliku määruse seletuskirjast ilmneb, et Produktschapile sellise õiguse andmise eesmärk oli soodustada veini ja kangete alkoholsete jookide kaubanduse kohandamist tavaliste konkurentsitingimustega ning et selle õiguse kestuseks oli enamalt kolm aastat.

Esimene küsimus

10. Esimeses küsimuses on sisuliselt küsitud, kas asutamislepingu artikleid 30 kuni 37 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et nendes sätestatud keeld hõlmab ka kõnealusel juhul käsitletavaid hinnaeeskirju.

11. Artikliga 30 keelatakse kõik liikmesriikidevaheliste koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmed.

12. Selle keelu kohaldamiseks on piisav, kui vaadeldavad meetmed kahjustavad otseselt või kaudselt, tegelikult või võimalusena liikmesriikidevahelist importi.

13. Isegi kui riiklikele ja imporditud toodetele samaväärselt kohaldatav riiklik hinnakorraldus ei too üldjuhul kaasa ülalnimetatud mõju, võib olukord olla teatavatel erijuhtudel erinev.

14. Seega võib takistus importimisele tuleneda nimelt sellest, et riiklik ametiasutus on kinnitanud hinnad või hinnavaheemikud sellisel viisil, et imporditud toodete turustamine on riiklike toodetega võrreldes raskendatud kas seetõttu, et sellega seotud kasumlikkus on kehtestatud tingimustel väiksem, või seetõttu, et madalamast omahinnast tulenev konkurentsieelis neutraliseeritakse.

15. Kõnealusel küsimuses tuleb võtta seisukoht neist kaalutlustest lähtuvalt, kuivõrd vaadeldava toote kohta ei ole kehtestatud mitte mingit ühist turukorraldust.

16. Esmalt tuleb arvesse võtta, et riiklik õigusakt, millega keelatakse samaväärselt nii riiklike toodete kui ka imporditud toodete jaemüük jaemüüja ostuhinnast madalama hinnaga, ei saa avaldada takistavat mõju üksnes imporditud toodete turustamisele ning et seetõttu ei saa seda õigusakti vaadelda koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meetmena.

17. Niisamuti juhul, kui minimaalne kasumimarginaal on kindlaks määratud kindla summana ja mitte protsendimäärana ostuhinna suhtes ning kui seda kohaldatakse samaväärselt nii riiklikele kui ka imporditud toodetele, ei saa rääkida üldjuhul odavamate imporditud toodet ebasoodsast olukorrast, eriti käesoleval juhul, kus kasumimarginaal moodustab jaehinnast suhteliselt väikese osa.

18. Samas on olukord teistsugune, kui kindla summana on kindlaks määratud miinimumhind, mida küll kohaldatakse samaväärselt riiklikele ja imporditud toodetele, kuid mis võib takistada imporditud toodete turustamist, laskmata nende toodete madalamal omahinnal mõjutada tarbijale pakutavat müügihinda.

19. See väide kehtib isegi juhul, kui pädeval ametiasutusel on õigus teha erandeid kehtestatud miinimumhindadest ning kui neid erandeid rakendatakse imporditud toodete puhul laialdaselt, sest ainuüksi asjaolu näol, et kaupade importijal või müüjal tuleb täita kõnealusel korra kohaselt nõutavaid formaalsusi, võib olla tegemist koguselise piiranguga samaväärse toimega meetmega.

20. Kehtestatud miinimumhindade kohaldamise ajutine iseloom ei ole selline asjaolu, mis võiks põhjendada sellist meedet, mis on muudel põhjustel vastuolus asutamislepingu artikliga 30.

21. Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et EMÜ asutamislepingu artiklit 30 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et kui riiklik ametiasutus kehtestab jaemüügi jaoks kindla summa näol kindlaksmääratud miinimumhinnad, mida kohaldatakse samaväärselt nii riiklikele toodetele kui ka imporditud toodetele, on sel juhul neil tingimustel, mis on sätestatud Produktschap voor Gedistilleerde Dranken'i 17. detsembri 1975. aasta määruses, tegemist koguseliste impordipiirangutega samaväärsel toimega meetmega, mis on kõnealuse artikliga keelatud.

Teine küsimus

22. Teises küsimuses on sisuliselt küsitud, kas asutamislepingu artikleid 92 kuni 94 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et kõnealuse hinnaeeskirja näol on tegemist riigiabiga nende artiklite tähenduses.

23. Asutamislepingu artikli 92 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

24. Sõltumata sellest, kuidas riigiabi selle artikli tähenduses täpselt määratleda, tuleneb kõnealuse sätte sõnastusest, et artikli 92 tähenduses ei saa käsitada abina meedet, mis seisneb miinimumjaehindade kindlaksmääramises ning mille eesmärgiks on soodustada toote edasimüüjaid ainuüksi tarbijate arvelt.

25. Eelised, mida selline hinnakujundusse sekkumine annab toote edasimüüjatele, ei tulene ei otseselt ega kaudselt riigi ressurssidest artikli 92 tähenduses.

26. Seega tuleb teisele küsimusele vastata, et EMÜ asutamislepingu artiklit 92 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et riikliku ametiasutuse poolt ainuüksi tarbijatele kulused põhjustavate miinimumjaehindade kehtestamise näol ei ole tegemist riigiabiga selle artikli tähenduses.

Kohtukulud

27. Kohtule oma märkused esitanud Madalmaade Kuningriigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulused ei hüvitata.

28. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus riiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimustele, mille Amsterdami Gerechthof esitas talle oma 30. juuni 1977. aasta määrusega, otsustab:

1. EMÜ asutamislepingu artiklit 30 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et kui riiklik ametiasutus kehtestab jaemüügi jaoks kindla summa näol kindlaksmääratud miinimumhinnad, mida kohaldatakse samaväärselt nii riiklikele toodetele kui ka imporditud toodetele, on sel juhul neil tingimustel, mis on sätestatud Produktschap voor Gedistilleerde Dranken 17. detsembri 1975. aasta määruses, tegemist koguseliste impordipiirangutega samaväärsel toimega meetmega, mis on kõnealuse artikliga keelatud.

2. EMÜ asutamislepingu artiklit 92 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et riikliku ametiasutuse poolt ainuüksi tarbijatele kulusid põhjustavate miinimumjaehindade kehtestamise näol ei ole selle artikli tähenduses tegemist riigiabiga.

Kutscher

Sørensen

Bosco

Donner

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 24. jaanuaril 1978 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher